

Verslag vergadering milieuraad.

04 / 02 / 2021

Plaats: virtueel via Teams
Uur: 20.00 – 21.50 uur

Aanwezig: Zaity Kamarulzaman, Herman Wens, Frans Smets, Jef Embrechts, Dirk Potters, Anny Helsen, Herman Van Oeckel, Greet Van Sas, Paul Vernelen, Hilde Versmissen, Gert Storms (vanaf deel 2)
Verontschuldigd: Josephine Meeuwssen,, Jef Diels, Jan Geudens,

1. Eventuele vragen bij goedgekeurd vorig verslag: geen.

2. Deel 1: adviezen op vraag van de gemeente

A) Advies over de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027.

Op 15 september startte het openbaar onderzoek van de stroomgebiedbeheerplannen voor Schelde en Maas 2022-2027. De plannen stellen maatregelen en acties voor om de toestand van de waterlopen en het grondwater te verbeteren en om ons beter te beschermen tegen overstromingen en droogte.

Tot 14 maart 2021 kan iedereen de ontwerpplannen raadplegen en er op reageren via www.volvanwater.be.

Na het openbaar onderzoek zal de CIW (Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid) de opmerkingen en adviezen in overweging nemen en definitieve ontwerpplannen aan de Vlaamse Regering voorleggen.

De Vlaamse Regering zal de plannen ten laatste op 22 december 2021 vaststellen.

Voor de 11 bekkens in Vlaanderen wordt het waterbeleid voor de komende 6 jaar verder uitgestippeld in de bekkenspecifieke delen. De bekkenspecifieke delen geven aan op welke manier de partners in het integraal waterbeleid hun inspanningen voor een betere waterkwaliteit, minder wateroverlast en minder waterschaarste de komende jaren verder zetten. We geven advies over de plannen voor het Netebekken voor zover onze gemeente erin betrokken is.

Vorige vergadering werden 10 actiepunten besproken. Deze keer behandelen we 14 andere.

11. T.h.v. Binnenpad/Kattenberg in Kasterlee sluit de Rullenloop aan op de riolering. Beheer: de provincie Antwerpen. Het afkoppelen van de waterloop uit de riolering is opgenomen in een GIP-project (Gemeentelijk InvesteringsProgramma), dat is het Masterplan De Met. Aansluitend hiermee biedt het terug open leggen en herwaarderen van de Rullenloop belangrijke meerwaarde voor het herstel van deze waterloop.

Opmerking van Dirk: alle waterlopen zouden terug moeten open gemaakt worden.
Unaniem positief advies.

12. De Heesbergenloop in Kasterlee ligt ter hoogte van Lindenlaan tussen tuinen. De waterloop is hier zeer moeilijk toegankelijk, niet in allerbeste toestand en heeft vaak te kampen met hoge waterstanden. De gemeente Kasterlee heeft door IOK een studie laten uitvoeren om te bekijken of, en op welke manier, de Heesbergenloop verlegd zou kunnen worden. De beek is reeds verlegd. IOK zal de zone naast de waterloop, grote verkaveling Ter Hulst, ontwikkelen tot

woongebied. Bijgevolg is een oplossing naar optimalisatie van de waterhuishouding wenselijk. De provincie doet verder onderzoek.
Unaniem positief advies.

13. De Grote Caliebeek kampt met een historische vervuiling met zware metalen ten gevolge van een voormalige leerlooierij te Zwaneven, Oud-Turnhout. De waterbodem is tot de grens met Kasterlee verontreinigd. Samen met de nutriëntvervuiling legt de chroomvervuiling ook een hypotheek op het natuurgebied Winkelsbroek. De Grote Caliebeek is onderdeel van het life-project NARMENA. De bedoeling is om via nature-based saneringsmethoden de biobeschikbaarheid van zware metalen in de Grote Caliebeek te verminderen. Theoretisch is de werking van nature-based saneringsmethoden vrij goed gedocumenteerd. Het Narmena-project zal dit in de praktijk testen a.d.h.v. drie technieken nl. fyto-remediatie/fytostabilisatie, constructed wetlands (aanleg van een artificieel moeras met slibvang) en ecomodellering. De methodiek zal ook een gunstig effect hebben op de nutriëntenproblematiek.

fyto-remediatie: bepaalde planten kunnen vervuilende stoffen omzetten in onschadelijke

fytostabilisatie: de wortelmassa van bepaalde planten houdt vervuilde grond bij zodat die niet verspreid wordt

Ook kunnen bepaalde bacteriën vervuilde grond saneren.

De aangelanden (tuiniers vooral) kregen gebruikadviezen (geen verplichtingen) voor hun groenten en andere teelten. Er wordt ook samengewerkt met Natuurpunt om de vervuiling te beperken.

Unaniem positief advies.

14. Verdere optimalisatie van de saneringsinfrastructuur en verhogen van zuiveringsrendement van de rioolwaterzuiveringsinstallaties. Dit project omvat het wegwerken van de resterende lozingen met een rechtstreekse impact op de SBZ Goorken/Rode Del en Tikkebroeken.

(bovenlopen)

Unaniem positief advies.

15. In het afstroomgebied van de Aa binnen de gemeenten Herentals, Kasterlee, Lille en Vorselaar zet Beek.Boer.Bodem in op maatregelen om het overstromingsrisico te reduceren, de waterkwaliteit te verbeteren en landbouwbedrijven klimaatrobuuster te maken. BBB begeleidt landbouwers en natuurbeheerders om op vrijwillige basis stuwtejes te plaatsen in perceelsgrachten, te experimenteren met andere gewassen, grachten op een andere manier te ruimen etc. De maatregelen dienen het evenwicht tussen landbouw en water te verbeteren.

(bemerking: alle burgers zouden verharding van hun grond moeten vermijden)

Unaniem positief advies.

16. De Grote Calie stroomt doorheen een complex van natuurgebieden. Op rechteroever ligt het bosreservaat Zevendonk van ANB en het militair domein Tielenkamp, in beheer bij ANB. Op linkeroever ligt het natuurreservaat Winkelsbroek van Natuurpunt en verder afwaarts nog verspreid wat percelen van ANB (Balderij), gelegen tussen de Grote en de Kleine Calie. Het valleigebied wordt gekenmerkt door een bodem bestaande uit veen en alluviale afzettingen. Met het oog op de creatie van een grootschalig moeraslandschap en herstel van het veengebied voert ANB er een actief aankoopbeleid. Bijna 1,5 km stroomafwaarts ligt nog een heel grote stuw in de Grote Calie (opwaarts Tielensteinweg). Deze stuw zal aangepakt worden i.f.v. vrije vismigratie. Een combinatie met kleinschalig beekherstel wordt hier als optie opgenomen. Het herstel van de natuurlijke hydrologie van de Calievallei is een prioriteit uit het Managementplan / Aanwijzingsbesluit van dit SBZ (2014). In de ecohydrologische studie van de Grote Caliebeek (2017) zijn enkele hydrologische herstelscenario's opgenomen. Er wordt nagegaan in welke mate (een deel van) deze scenario's effectief kan gerealiseerd worden zonder significante impact

op agrarisch gebruik. Vooral de zomerpeilen in het veengebied zakken te diep weg waardoor het veen maandenlang kan oxideren en habitats degraderen en de uitbreiding van nieuw EU-habitat (openstaand saldo's-IHD) hypothekeren.

Een openbaar onderzoek wordt verwacht.

Betrokkenen zullen door de milieudienst (Hilde) via de landbouwraad op de hoogte worden gehouden.

Unaniem advies: Positief mits de concrete afspraken worden genomen in overleg en met de toestemming van de betrokken landbouwers.

17. Structuurherstel Kleine Nete tussen de monding van de Desselse Nete en de Terlobbrug (net voorbij de monding van de Wamp). Het betreft het meest stroomopwaartse deel van het deel 1ste categorie van de Kleine Nete. Dit project maakt deel uit van het project rond structuurherstel, oeverzones en realisatie instandhoudingsdoelstellingen op Kleine Nete I, Kleine Nete L1, Zwarte Nete en Desselse Nete dat gecoördineerd wordt via de Opvolgingscommissie Kleine Nete. In het geval peilverhogingen ter realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen zorgen voor vernatting buiten natuurgebied, gebeurt dit met oog voor de mogelijke impact op bedrijfsvoering, gebouwen, aanhorigheden... (flankerende maatregelen).

Een groot effect van vernatting wordt verwacht op de bebouwing in Kasterlee.

Unaniem advies: positief mits de verzekering dat deze vernatting geen nadelige invloed heeft op de gronden en gebouwen in Kasterlee.

18. Aanleg hemelwaterbuffering stadspark Turnhout. Deze actie maakt deel uit van een pakket opwaartse maatregelen t.h.v. Turnhout om het overstromingsrisico op de Aa te beperken. Samen met de aan te leggen regenwaterbuffer t.h.v. Broekzijde moet hierdoor het regenwater van Turnhout opgevangen worden en vertraagd afgevoerd worden naar de Aa. De zone in het stadspark zal 15000 m³ kunnen bufferen. De Aa zal er ecologisch ingericht worden. Het retentiebekken wordt landschappelijk ingepast. Geurhinder mag niet voorkomen, er zal daarom met een bergbezinkingsbekken ondergronds, voor het eigenlijke bekken gewerkt worden.

(gemeente Kasterlee voorziet ook in de opmaak van een hemelwaterplan. Daarin worden verscheidene concrete acties voorzien. Vraag naar een groepsaankoop voor regenputten: moeilijk te organiseren omdat niet iedereen op hetzelfde moment bouwt. Zie daarvoor ook het zoneringsplan in de meerjarenbegroting: <https://www.vmm.be/data/zoning-en-uitvoeringsplan>)

Unaniem positief advies.

19. Proactieve aanpak van restlozingen uit de sector landbouw in de afstroomgebieden van de Kleine Nete (opwaarts Wamp) en Wamp. Binnen de integrale projectwerking Kleine Nete I & Wamp wordt regelmatig teruggekoppeld over de calamiteitendossiers. Hieruit blijkt dat vele calamiteiten bij de sector landbouw vermeden kunnen worden door kleine aanpassingen in de bedrijfsvoering. Daarom wordt, naar analogie met het Merkske, in het afstroomgebied van Kleine Nete I & Wamp ingezet op een pro-actieve handhaving aanpak. De bedoeling is om aan de hand van een checklist voor rundveebedrijven, kippenstallen, varkensbedrijven en serres, bewustwording te creëren, de landbouwers te sensibiliseren en positief te begeleiden in het voorkomen van calamiteiten. Om dit in de praktijk te realiseren, bouwen we verder op de aanpak die in het stroomgebied van het Merkske (Maasbekken) is uitgewerkt en wordt getest.

Vraag van Frans Smets: kan afvalwater van boerderijen niet via een rioleringsstelsel rechtstreeks naar het waterzuiveringsstation gevoerd worden? Antwoord milieudienst: zou heel moeilijk te verwezenlijken zijn, en heel duur.

Unaniem positief advies.

20. Verminderen van de impact van afvalwater- en/of overstortlozingen op SBZ Tielenkamp. Deze actie betreft de aanpak van lozingen die (voornamelijk) via de Eggelsgracht een rechtstreekse negatieve invloed uitoefenen op het SBZ Tielenkamp tussen Tielen en Turnhout. (Grote Calie)
Unaniem positief advies.

21. Oeverzoneproject langs de Aa 1ste cat in functie van een vermindering van oeverafkalving en een verhoging van de nutriëntenbuffering. Door de toevoer van nutriënten is er een verhoogde kruidgroei in de Aa. In afwachting van doorgedreven bronmaatregelen om eutrofiëring tegen te gaan, wordt er zeer frequent geruimd. Tussen Turnhout en Vorselaar heeft de Aa ook te kampen met oeverafkalving. Om zowel de oeverafkalving als de nutriënteninspoeling te milderen, kan een oeverzone soelaas bieden. In overleg met de sector wordt gezocht naar een oplossing op maat zoals bijvoorbeeld vrijwillige beheerovereenkomsten etc.

De werkgroep Aa bekijkt wat/waar gedaan kan worden in samenwerking met de landbouw. (Vraag of de kronkelingen in de beken niet zullen zorgen voor uitspoelingen van de oevers waar geen kruid staat? Bemesting is nu reeds verboden vanaf 2 meter van een gracht en vanaf 5 meter van een waterloop. Worden er teveel meststoffen gebruikt? Neen, zeggen de landbouwers, want meststoffen zijn duur. Idealiter worden alle meststoffen gebruikt door de planten maar de regen spoelt helaas wat weg. In de precisielandbouw wordt nu zelfs met drones bekeken hoe het best wordt bemest.

Unaniem positief advies mits overleg en instemming van de betrokken landbouwers.

22. Oplossen van de vismigratieknelpunten op de Rode Loop, indien mogelijk door beekherstel. De Rode loop in het natuurgebied Tikkebroeken is een rechte waterloop met enkele kleinere stuwtdjes. Deze waterloop heeft in de zomer te kampen met een tekort aan water. De stuwtdjes zo maar verwijderen kan niet, maar aangezien Natuurpunt het gebied er rond bijna volledig in beheer heeft, kan wel bekeken worden of een beekherstelproject deze opstuwing kan vervangen. Wat betreft de doelenkaarten voor vissen is de Rode Loop actueel al van belang voor kleine modderkruiper en wordt deze waterloop aangeduid als uitbreiding voor rivierdonderpad. Aangezien er zeer weinig water beschikbaar is, zijn de aanwezige vispopulaties zeer kwetsbaar in de zomerperiodes. Er wordt hier gezocht om kleinschalig beekherstel door te voeren. Ook andere vismigratieknelpunten hogerop en verderop worden bekeken.

Vraag is of dit voor de Tikkebroeken geen verstoring van de broekbossen tot gevolg zal hebben. Het water vasthouden is nodig maar opstuwten door beekhout zou een betere oplossing kunnen zijn. Tikkebroeken heeft een goede samenwerking met de provincie Antwerpen en rekt op een goede oplossing.

Unaniem positief advies.

23. Oplossen van vismigratieknelpunten op de Grote Calie.

Tussen Klein Broek en Tielensesteenweg is nog een stuw waar vismigratie verhinderd wordt, ook de monding van de Broekloop geeft problemen. Oplossingen worden gezocht.

Unaniem positief advies.

Deel 2: voorbereiding advies op eigen initiatief

Er blijken plannen te rijzen om nog meer attracties te plaatsen in de bossen. De Kabouterkesberg is een mooi initiatief om kleine kinderen en hun ouders te vermaken. Het trekt jaarlijks heel veel volk, goed voor het toerisme. Ook het Eekhoortjespad in Lichtaart en het geplande belevings-en gevoelspad van De Driemaster in Kasterlee zijn attractiepolen. Positief zijn ook boslopen, wandelzoektochten, tochten voor mountainbikers en geo-caches. Op De Hoge Mouw staan nu al,

behalve een groot kunstwerk, 2 speeltuinen. Naast het rolstoelpad werden ook speelse elementen geplaatst maar die werden beschadigd door vandalen. De vergadering besluit dat daarmee onze bossen verzadigd zijn van spel en sport. Laat ons niet vergeten dat bossen op zich voldoende attractief zijn om er te wandelen en voldoende uitnodigend voor kinderen om erin te ravotten. Om kinderen en volwassenen meer te betrekken bij de natuur hebben we geen afleidingselementen nodig. De natuur heeft zelf zoveel te bieden. Laat kinderen door de bossen rennen, sleuren met takken, klimmen in bomen, sporen zoeken, kevers, vlinders, vogels ... Laat hen zelf op onderzoek gaan en de natuur beleven, in plaats van allerlei objecten aan te bieden. Het bos is een heiligdom, er elementen bij plaatsen is als vloeken in de kerk. We constateren dat het bijwijken heel druk is op de Slapende Reus. De parkings staan vol en er wordt geparkeerd op de wegen langs het bos. Schepen Storms zegt dat in het meerjarenplan voorzien is om aan productontwikkeling te doen maar dat dit meer gaat over rondleidingen en uitbouw van toerisme. De beoogde plaatsen zijn eerder richting Herentals en Grobbendonk. Een advies aan het gemeentebestuur om het bos zoveel mogelijk 'in zijn natuur' te behouden, wordt bezorgd.

3. Rondvraag

3.1. Bodemsanering containerpark.

De schepen verduidelijkt: als de bodem dient gesaneerd, zal die kostprijs in mindering worden gebracht van de aankoopprijs. Daarover dient nog akkoord bereikt met de huidige eigenaar. Dan dient er ook nog een bestemmingswijziging aan het RUP worden aangebracht.

De gemeente heeft alle alternatieven die door het Rielencomit  werden aangedragen, laten onderzoeken door het IOK. Die lieten weten dat geen enkel van die alternatieven beter is. Daarop heeft het schepencollege beslist verder te werken aan de plannen voor Hoge Rielen 1A.

3.2. Mountainbike

Herman W. stelt vast dat veel mountainbikers niet op hun bewegwijzerd pad blijven waardoor de paden breder worden.

Allen stellen vast dat, vanwege corona, er grote drukte is op de wandelpaden.

3.3. Kunstgazon

Is kunstgazon een verharding van de grond? Kunstgras is waterdoorlatend en kan niet gelegd worden op beton want dan ontstaan er plassen.

Uiteraard is het geen aanwinst voor ons milieu.

3.4. Gele zakken.

De gele zakken mogen nog naar het containerpark gebracht worden tot einde juni ipv tot einde februari. Blauwe zakken mogen opgebruikt worden. Rond 15 februari ontvangt iedereen daaromtrent een brochure van IOK in de bus.

De secretaris
Paul Vernelen